

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 12,969 Prez.

Circulară.

Preaonorăților protopresbiteri, onoraților preoți și învățători din arhidieceza ortodoxă a Transilvaniei.

Dacă ne vom reaminti, că în lume de veacuri decurge o aprigă luptă de existență între oameni, luptă ce se poartă numai cu armele învățării și ale minții luminate, atunci ne vom convinge și despre acel mare adevăr, că omul care dispune de armele învățării și ale minții luminate, atunci ne vom convinge și despre aceleși arme și ocupă tot mai mult din mijloacele de traiu sau de subsistență ale celui învins, până când acesta ajunge la cea mai mare lipsă și sărăcie.

La aceea luptă fiind angajat și poporul nostru, care din vitregitatea timpurilor în mare parte este lipsit de armele învățării și ale luminii, dacă vom, precum dorim foarte, — să nu succumbem în acea luptă și să nu deviem învins, aservit și sărăcit, atunci trebuie să stăruim din toate puterile la înzestrarea lui cu aceleși arme ale învățării și ale luminii, cu cari sunt înzestrate și celelalte popoare din jurul lui.

Iar dacă ne vom mai reaminti, că pe celelalte popoare numai preoții și învățătorii lor le-au înzestrat cu armele învățării și ale luminii, atunci vom înțelege, că asemenea datorință de a învăța și a lumina, și pe noi preoții și învățătorii lui. Avem datorință a face aceasta fără amânare și pentru că fără de asemenea învățatură și lumină s'ar periclita nu numai existența poporului nostru, dar și a bisericii noastre; căci un popor decăzut și sărăcit, în amarul său, nu se gândea și a școalei, și cu atât mai puțin la susținerea preoților și a învățătorilor săi.

Pentru evitarea unei asemenea mari nefericiri, pentru care noi, preoții și învățătorii, de sus până jos, am avea cea mai grea răspundere înaintea lui Dumnezeu și a posterității, nu rămâne decât să lucrăm cu toții, din toate puterile și la înzestrarea poporului nostru cu armele învățării și ale luminii, ca să poată exista, cu bun succes, lupta de supraviețuire.

Dar fiindcă baza oricărei învățături și luminări este cartea, de care o mare parte a poporului nostru nu se poate folosi, căci nu știe ceti: mă văd silit a renouă însărcinarea dată prin circularul din 20 Noembrie 1908, Nr. 13,440, și a vă provoca și îndatoritor și prin aceasta, pe voi toți iubitori preoți și învățători, ca acum când poporul a terminat lucrul câmpului, și când dispune de mai mult timp liber, mai ales în serile lungi de iarnă, să reîncapeți, cu puteri noi, *instruirea grațuită, în cetire și scriere, a tuturor popoarelor din parohiile voastre, cari n'ar ști ceti și scrie.*

Spre scopul acesta, mai înainte de toate preoții din comunele în cari ar fi analfabeți, să se consulte cu învățătorii noștri confesionali, ca unul dintre dânșii, adecă ori preotul, ori învățătorul, să ia asupra-și sarcina de a învăța pe analfabeți cetitul și scrisul, punându-se în vedere celui ce ar face aceasta și o remunerație din partea consistorului. În comunele acelea, unde ar fi mai mulți preoți și învățători, să se consulte și să decidă toți împreună, care dintre ei să ia asupra-și această sarcină; iar unde n'ar fi învățător confesional, ori în caz când acesta n'ar fi în stare a instrua, acolo însuși preotul să instruiască pe analfabeți cetitul și scrisul.

După această înțelegere, preotul în cea mai de aproape Duminecă ori sâmbătoare să spună noi foarte, la înțeles, că dorind noi foarte o soartă tot mai bună poporului nostru, dar știind, că fără în-

vățatură nu va putea ajunge asemenea soartă, și știind că o parte a poporului nostru nu știe carte, din care să se învețe și lumineze, ba mai știind noi și că tot din cauza lipsei de carte poporul nostru nu e luat în seamă, ca popoarele cari știu carte, nici la alegeri comunale, comitatense și dietale: am aflat de bine a orândui ținerea de cursuri de iarnă pentru cei neștiutori de carte, și a îndatora pe preoți și învățători să învețe în dar, fără nici o plată, a ceti și scrie, pe toți cei ce n'ar ști carte. Și așa a sfătui și îndemna pe toți neștiutorii de carte, a se aduna în sările cele lungi de iarnă la acele cursuri, unde, în scurt timp, toți vor învăța cetitul și scrisul.

Intr-una cu acesta să li se mai spună și aceea, că pentru a le înlesni învățarea, — la cerere — li se vor trimite abecedare din tipografia noastră arhidiecezană, anume întocmite pentru analfabeți, cu preț ieftin, — iar după ce vor învăța cetire cu cetire în griji să le trimitem cărți de cetire cu cel mai redus preț, din cari se vor deștepta și lumina, cum să-și crească și să-și norocească mai bine pe fiii lor, cum să-și ducă mai bine afacerile lor, ca să aibă mai mult folos din acelea, cum să ajungă o viață mai tignită și cum să-și cunoască și să-și apere și dreptul lor în cas de lipsă.

După aceste pregătiri, urmând a se începe cursurile de învățatură, preoții să ia un protocol în care să se inducă ziua începerii cursurilor, apoi toate celelalte zile în cari s'au ținut prelegerile, ca să se știe câte prelegeri s'au ținut, și în fine când s'au încheiat prelegerile.

De asemenea să se poarte o consemnare și despre cei ce au cerșat cursurile, precum și despre aceea, *câți analfabeți au învățat cetitul și scrisul.*

Cursurile acestea să se înceapă în luna această și să se încheie la 15 Februarie anul viitor 1912, când apoi preoții până la finea lui Fe-

bruarie 1912 vor raporta respectivelor oficii protopresbiterale pe scurt: cât timp a durat cursul? câți analfabeți s'au instruit la cursuri și cu ce rezultat? cine a condus prelegerile? și altele, ce vor mai afla de bine, iar oficiile protopopești vor raporta consistorului cel mult până la 10 Martie 1912, pentru ca și consistorul să poată raporta proximu-lui sinod arhidiecezan.

În fine, fiindcă la toate acestea pe lângă stăruința noastră se mai cere și ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu, îl rog și eu terbinte să ne împărtășească acel ajutor și să binecuvinteze cu darurile sale cele bogate pe toți cei ce vor conlucra și la această întreprindere folositoare.

După cari cu binecuvântare arhierescă am rămas

Sibiu, la 1 Noembrie 1911.

Al vostru tuturor

de tot binele voitor:

Ioan Meșianu m. p.,
arhiepiscop și mitropolit.

Legea sinodală din România.

La începutul săptămânii viitoare se întrunesc corpurile legiuitoare române în sesiune ordinară anuală.

Deschiderea lor se va face, ca totdeauna, prin mesaj de tron, rostit de Majestatea Sa Regele Carol.

Scriu ziarele din București, că consiliul de ministri s'a ocupat deja cu stabilirea mesajului de tron, care va fi prezentat în zilele aceste Regelui spre aprobare, și că în proiectul de mesaj al guvernului sunt trecute toate legile, pe cari guvernul român are intențiunea să le prezinte spre votare corpurilor legiuitoare ale României.

Între aceste proiecte de legi aflăm și legea despre *modificarea legii sinodale*, care a fost deja prezentată consiliului de ministri, prin ministrul de culte și instrucțiune pu-

FOIȘOARĂ.

Legatii și inchisitorii papilor din Roma, trimiși în Ungaria și Transilvania.

de Dr. A. Marienescu.

(Urmare.)

Iar decretul papei sună: „Sixtus episcopul etc. Tuturor și singuraticilor episcopi și prelați și ordinarilor organizați în regatul Ungariei și în alte locuri, salute! Din rugămintea iubitului fiu al nostru în Cristos, al nobilului bărbat Stefan Jakey, oratorului celui mai iubit al nostru în Cristos, Mathia, ilustrul rege al Ungariei și al Bohemiei, am înțeles, că în partea aceea a Ungariei ce e mărginașă cu Sârbia, mulți creștini botezați după ritul grecesc locuiesc între catolici și cu ei sunt amestecați, pe cari înșiși catolicii li încunjură (se retrag de ei) și au datina în predicățiunile lor cătră popu a zice, că cei botezați după ritul grecesc sunt rău botezați. Pentru aceasta noi (papa) cu afect părintesc considerând, că aceia cari urmează credința creștină (adecă botezați după ritul grecesc) mai curând sunt a se trata cu umanitate și blândea, a-i scoate din erorile în cari au

căzut, decât a-i năcăji până la amărăciune sau a-i respinge; și ca romanii pontifici de sfântă aducere aminte, premergătorii dintr-aceste altele au preatngrijit, pentru grijea oficiului pastoral am decis, ca acestui lucru să-i prevenim, că cu cât acestia (botezați după ritul grec) vor fi priviți și tractați mai uman, cu atât mai cu voe bună — cari se apasă prin domnia cea mai grozavă a turcilor — și sub ritul lor (a turcilor) sunt botezați, să treacă la alți creștini (catolici). Pentru aceasta prin cuprinsul scrisorii de față, pe voi (episcopi, prelați) vă legătuim și ca autoritate apostolică vă poruncim, ca intru cât astfel de creștini se află în diecesele voastre, nu e iertat ori pe sub ascuns, ori în public de cătră predicătorii noștri sau de ori și cine, cu data ocaziune a-i vexa, ci pe aceia să-i tolerați cu bunăvoință și blândea în bisericile și cimitierele voastre, când adecă voi veți fi recerțați de a-i îngropa, să concedeți și când nu s'ar afla preot de ritul lor să-i ascultați în mărturisirile lor și sunteți îndatorați de a-i absolve în forma bisericii romane, dar nici sacramentul botezării, — când veți fi recerțați să nu-l denegați, și astfel cei de față și viitori spre îmbrășnarea ritului catolic să fie îndemnați și conduși”. (Hurm. v. II. p. 2 pag. 244.)*

*) În documentele până la acest timp unii din domnișorii Ungariei înșiși au provocat pe papi la asprime în contra ereticilor și șismaticilor. Numai regele Mathia Corvin s'a plâns la papa în contra șismaticilor și chinurilor din partea catolicilor în contra ereticilor și șismaticilor. Dintre toți până la acest timp numai papa Sixtus IV. a scris așa de cu umanitate pentru tractarea cu blândea cu ereticilor și șismaticilor. Catolicii au scornit, că ereticilor și șismaticilor sunt bo-

Dar viața preoților catolici în multe părți nu a fost amăsurată regulilor creștine. La 1477 regele Mathia Corvin desființează mănăstirea Kertz (Cârța din țara Făgărașului) din cauza moravurilor corupte și a vieții desfrănate a Abaților (Igumenilor) mănăstirii, dar și pentru nepăsarea de edificii, posesiuni și preșii, precum și pentru lucrările ce se țin de cultul divin, și mănăstirea a supus-o prepositurii bisericii sfintei Mariei Fecioare din cetatea Sibiiului. (Hurm. I. 2 pag. 245).

La 1479 papa Sixtus IV. autorizează pe episcopul catolic din Moldova, ca să absolveze pe preotul catolic din parohia Sfântului Nicolae de Eezeel din diecesa Albei-Iuliei pe Ladislav Fabian de păcatul, că pe un eretic român a lăsat să-l tragă în par.

Papa Sixtus IV. zice în decret: „Mai deunăzi mi s'a înmanuat petițiunea iubitului fiu Ladislav Thabiasi, rector, plebanul numitei biserici a Sfântului Nicolae de Eezeel, diecesa albensă din Transilvania. Petiția a cuprins în sine, că Thabiasi a fost trimis în cancelaria celui mai iubit fiu al nostru, al regelui Ungariei Mathia Corvin, ca să scrie cateva scrisori în numele a însuși regelui cătră diverși și oficiali spre a administra justiția regelui, dar și în tezați după ritul turcesc (făște românii din Banat) și pentru aceasta catolicii s'au simțit îndreptățiți, ca pe necatolicii să-i prindă, să-i bată și cu puterea să-i boteze de nou, după ritul catolic. Dar și Sixtus IV. vrea pe toți ereticii și șismaticii să-i catolizeze, însă nu cu sila, ci cu blândea. Dar se va vedea, că nu s'a îmbunătățit soarta necatolicilor, pentru că papii neîncetat au înverșunat pe catolici în contra ereticilor și șismaticilor.

blică C. C. Arion, și va fi înaintată parlamentului român spre votare imediat după deschiderea sesiunii sale ordinare.

Guvernul român își câștigă mari merite pentru neam și biserică prin graba cu care caută să delature și ultima pedecă, ce stătea în calea restabilirii ordinii și a păcii în biserică gr.-ort. din România, trecută în timpul din urmă prin mari sgu-diri, cari au reclamat și unele jertfe însemnate personale. Și în deosebi laudabilă e intențiunea guvernului român de a face, ca spiritele să fie cu desăvârșire liniștite în toată privința, delăturându-se toate nemulțămirile, și numai după aceea a convoca marele colegiu electoral, pentru alegerea unui nou Mitropolit-Primat, pentruca astfel nici umbra eserciării vreunei influențări ori presiuni din partea guvernului asupra cuiva să nu mai poată fi accentuată, ori constatată.

În proiectul domnului ministru C. C. Arion, discutat și admis de consiliul de ministri, și compus în perfectă consonanță cu vederile exprimate de Sfântul Sinod, se cuprind următoarele dispozițiuni principale, cu privire la modificarea legii sinodale:

1. Dreptul consistoriului superior bisericesc de a putea judeca pe membrii Sfântului Sinod se cassează.

2. Se cassează și dreptul consistoriului superior bisericesc de a putea aduce hotărâri în materie de dogme și canoane, ci în privința acesteia poate să-și dea numai părerea.

3. Consistoriul superior bisericesc nu va mai forma for de apel în procesele asupra cărora s'au pronunțat consistoriile eparhiale, ci va judeca în viitor numai în procese, pe cari Sfântul Sinod le trimite în competența consistoriului superior bisericesc, cassând sentința primă.

4. Nici guvernul, nici sinodul nu mai au să ceară avisul consistoriului superior bisericesc, cu privire la îndeplinirea scaunelor vacante în Sinod.

5. Cercul de competență a consistoriului superior bisericesc e redus în viitor numai la partea administrativă a clerului.

6. Alegerea membrilor consistoriului superior bisericesc se va face direct, de către preoți și monahi, fără ca ministrul să mai aibă vreo ingerință și dreptul de a numi el pe careva dintre candidați.

Ac acestea sunt modificările, cari vor fi făcute în legea sinodală din România, izvorul conflictului regre-

tabil sinodal din timpul din urmă. Credem, că ele vor mulțami pe toți cei până aci nemulțamiți, și vor face, ca pacea și buna înțelegere să-și iee locul iarăși în biserică gr.-ort. din România. Va provoca mai ales mulțămire generală dispoziția, ca și consistoriul superior bisericesc să fie în viitor un corp înalt, matur, cu totul independent, eșit din alegeri neinfluențate, deci o adunare consultativă, care să fie expresia cea mai deseavârșită a alegătorilor. Iar Sfântul Sinod va fi reintegrat prin modificările acestea în toate drepturile sale canonice, și va putea căuta să fie la înălțimea chemării sale, pentruca biserică gr.-ort. din România să poată intra în apele reculegerii, ale închiegării și întăriri, spre bucuria și fericirea credincioșilor ei.

Dela conferențele învățătoresți.

Tractul IIIa.

În tractul IIIa, conferențele învățătoresți au fost ținute anul acesta în 12 și 13 Octombrie v. după programul publicat în numărul 77 al ziarului nostru. Deschiderea conferenței a făcut-o domnul protopresbiter tractual, *Zăvedeu Mureșianu*, ca comisar consistorial, cu următoarea cuvântare, despre importanța studiului religioșilor:

Onorată Conferență! Preaveneratul Consistoriu Arhidiecezar, îngrijorat de soarta, de viitorul poporului nostru, cu considerare la duhul vremii, la spiritul ce a început a se incuiba în o parte a omenimei, și încă parecă chiar în pătura cea mai cultă, la răcoala față de adevărata religione a lui Dzeu, la depărtarea de maica biserică a lui Dzeu, iar de altă parte fiindcă la nici un alt popor din lume, maica biserică, nu a fost ea la noi români singura sursă luminătoare a vieții noastre, steaua conducătoare, izvorul mântuirii și conservării ființei noastre: a sflat de conștient conform circulariului Nr. 1846 Ș. d. din 2 Iunie 1911, să dispună a se tracta în anul acesta în conferențele învățătoresți din Arhidieceză singurul obiect de învățământ în școala populară: *Studiul religioșilor.*

Onorată Conferență! De vom cerceta istoria neamului omenesc, ne vom convinge, că chiar dela început, toate popoarele și-au avut credința religioșilor lor. Și ne vom convinge mai departe, că aceste popoare, cari n'au ținut cu toată tăria la credința, la religionea lor, s'au stăns de pe fața pământului, de la unele abia le-a mai ramas numele.

Au rămas și trăiesc acelea, cari au ținut cu toată tăria și cari au fost gata o jertfă totală, chiar și viața, pentru credința, pentru religia lor.

Unul dintre popoarele cele mai exemplare, cu privire la ținerea cu toată tăria la religionea sa, e poporul evreesc, care pe lângă toate vijeliile trecute peste capul seu, pe lângă toată împrăștierea sa așa zicând în lumea întregă, respirat aici și acolo, în multe țări și locuri chiar și numai persoane singurate, totuși a înfruntat toate și îl vedem și azi conștient și ținând cu tărie neclintită la religia sa, mei tare și azi ca ori care alt popor de pe fața pământului.

Poporul român, la care datează o eștinismul dela însuși începutul creștinității sale, încă a fost și este și azi unul dintre cele mai credincioase, mai evlavioase și mai religioase popoare, care a ținut cu toată tăria la credința strămoșească, la lege, la religionea străbună.

La poporul român legă strămoșească, religionea, și prin ea maica biserică a fost în toate zilele locul de repaus, de mângâiere, de conservare și mântuire. Și când vânturi reci și periculoase vor clătina acest arbore, și vor mi ca rădăcinile lui atunci să știți, că vremurile sunt grele, viitorul neamului nostru tainic nesigur, ba pot zice pozitiv, că nu e aducător de bine și fericire.

Pentru aceea, fiindcă vieța neamului românesc e strâns legată de religionea sa, pentru întărirea acesteia, pentru păstrarea neatinsă a credinței, a religioșilor la poporul nostru, intactă cum ne-au lăsat-o nouă părinții și strămoșii noștri, noi toți cei chemați, preoți, învățători și toți fruntașii neamului, suntem datori înaintea lui Dzeu și a oamenilor, să jertfim toate: muncă, osteneală, cu un cuvânt, să aducem ori ce felu de jertfă.

Onorată conferență! Toate religiunile, chiar și cele păgâne, cuprind în sine raze din adevărul divin. Însă religionea creștină este însuși adevărul. Nici o religioșie nu dă, n'a poate da, aceea ce dă și poate da religionea creștină. Singur numai religionea creștină este în stare a ridica pe om din robia păcatului și prin mijocirea darului Duhului Sfânt a împăca pe om cu Dzeu. Religionea adevărată este legătura nevăzută, care unește cele trecătoare cu cele eterne, cele pământiești cu cele cereștii, omenimea cu Dzeu. Și în adevăr, lipsit de religioșie omul ar duce o viață tristă, desperată, și ar cădea mai pe jos chiar și decât animalele. Toamă pentru aceea, religionea în școală este primul obiect de învățământ, este factorul principal al educației și instrucției: o lectură ce face a crește toată cultura.

Religionea este întărirea inimii și a conștiinței; de aceea ei trebuie să pătrundă în inimă și să o încălzească. Dacă în școală se plantează simțimente nobile, religionea trebuie să le crească. Florile fără căldură și lumină dela soare nu se desvoltă, tot așa nici simțimentele nobile, fără soarele religioșiei. Religionea corege erorile și suprimă viciurile. Fără religioșie nu poate exista morala și deci un popor fără religioșie nu poate avea nici moralitate, și unde nu e moralitate, este apunere, este stângere și perire. Istoria ne spune o sumedenie de astfel de casuri.

Din toate acestea motive religionea este și are să fie primul și cel mai important obiect de învățământ în școala populară. Însă nu e de ajuns numai a admite aceste, ci se mai cere, ca propunerea și tractarea ei să corespundă pe deplin cu vederile acestora; oăci tractarea este care deschide fondul culturii al obiectelor de învățământ. În special religionea este pistră, pe care un Moise trebuie să o atingă cu toișgul său, pentru ca din ea se curgă apă vie, apa mântuirii omeniești.

Pentru ca tractarea religioșiei se corespundă pe deplin importanței acestui obiect cardinal, este de lipsă a se ținea cont de creșterea dată copilului în familie, în casa părintească.

Este știut, că bază religioșiei se pune în însuși casa părintească, și este știut, că în unele familii, fiind părinții religioși,

ev avioși și conștii de chemarea lor părintească, încă de mici seamănă în inimile fragede ale fiilor lor frica de Dzeu și iubirea către Dzeu. Cu astfel de elevi e ușor catihetului a continua desvoltarea simțului religioș-moral. Dar știm, că sunt și multe familii, mulți părinți, cari nu pot da copiilor lor aproape nimic din ale religioșiei, unii fiindcă sunt simpli, nepriopești, alții împedeați fiind din alte motive, de a da copiilor lor nici barem în parte sămânța iubirei și fricii de Dzeu. Aici are catihetul a-și împotrâna toată activitatea sa, aici are să-și arete destoinoșia într-o predare și tractare religioșiei.

Dela catihet se cere, — fie el preot sau învățător — să știe însuși cum se cade, ce este chemat a propune școlariilor se. Numenea nu poate da, ce însuși nu are. Ba un proverb zice: că învățătorul, care știe un obiect numai pe jumătate, poate da din el numai un pătrar.

Însă știința singur nu este de ajuns, ci se cere mai vârtos, ca catihet să aiba credință și iubire în Dzeu, să fie pătruns de zel și devotament către înalta sa misiune și să ardă de dorința de a transplanta și în școlarii sei adevărurile religioșe, de cari este inspirat.

Un pedagog renumit a zis: „Un dram de credință vie, face mai mult ca un sac de învățătură moartă, un piour de iubire adevărată, mai mult de cât o mare întregă din știința tuturor secretelor“.

Na se poate spera nici un rezultat, când religionea se propune de către acei, cari o profesază numai cu buzele, iar nu și din inimă. Catihetul trebuie să privească religionea de un lucru foarte serios și să o propună cu zel și iubire. „De-aș vorbi în limbă îngrieșor, iar iubire nu a n, sunt ca o aramă sunătoare“.

Catihetul trebuie să cunoască principiile didactice, după cari este a se propune religionea. Trebuie să știe, că religionea nu este opera exclusivă a inteligenței; oăci atunci oameani ei mai învățați ar trebui să fie și cei mai religioși. Religionea însă nu este nici opera voci sau a moralului; oăci sunt fapte, cari par a fi morale, în fond însă nu sunt. Ba nu este toamă cu neputință, ca fapte glorificate de oameani, înaintea lui Dzeu să fie crime.

Toamă pentru aceea, religionea să se tracteze în școală astfel, ca școlarii să o cuprindă și învețe, nu numai cu memoria, nici chiar numai cu inteligența, ci cu inima. Spre acest scop se cere, afară de cele sus amintite, ca catihet să propună religionea liber, fără carte, și anume: istoria biblică, enerându-o liber, iar învățăturile din catihism desvoltându-le liber, în formă dialogică, adevă catihisând.

Nu mai așa catihetul va fi în stare a privi neîntrerupt în ochii școlariilor sei. Nu mai așa vocea și fisionomia sa vor reflecta inspirațiunea și bucurie față de virtute, ură și dispreț față de pacate. Nu mai așa învățăturile sale vor străbate la inima școlariilor. Din inimă apoi religionea va pătrunde totdată la inteligență și va influința asupra voci, cultivând astfel omul întreg.

De a n' urmează, că religionea nu este a se impune școlariilor cu băta, ori prin memorisarea din carte a istorioarelor din cuvânt în cuvânt, măoinându-se, cum și acum se mai face în multe școale, și de multeori fără de a fi înțelese.

La toate obiectele de învățământ învățătorul trebuie să țină cont de adevărul

causa criminală a scris, cu a cărora putere câțiva făcători de rele, dovădindu-se vinele lor și vrednicia de pedeapsă, și justiția mijlocindu-se prin zișii domni și oficiali, au fost condamnați la moarte și au fost și predați spre executare.

Și când și însuși Ladislau Thabiasi la olaltă cu fiul său George Thabiasi, — tatăl acestuia — prin însuși regele a fost trimis la oficiul de judecătura în zisul regat, atunci Ladislau Thabiasi, pe atare eretic valah (român) după datina patriei a poruncit ca să-l tragă în par și a poruncit ca pe unul din colonii săi numiți iobagi (a celui tras în par) să-l achețe în spânzurătoare și a urmat moartea; și dovădindu-se vinele lor și justiția asemenea mijlocitoare a făcut și a poruncit (Ladislau Thabiasi) ca și câțiva alți oameani prin oficialii aceluia Ladislau — desi despre aceia, n'a știut, pentru executarea justiției, asemenea fură predați la moarte. Când dară — precum și în acea petițiune se adauge — numitul Ladislau, pentru moartea oamenilor, în alt mod nu a fost de vină, dar și de cele ce le-a spus în petiție îl doare în lăuntru și dorește din afectul său propriu, la toate ordinele și la cele sacre a se promova, zisul Ladislau Thabiasi s'a rugat de Noi (papa) ca pe el de escesul acestui mod de . . . . . să-l absolvăm etc. pentru absolvare (iertarea de păcate pentru omoruri) papa Sixtus IV. autorisează pe episcopul Moldovei, ca acesta să absolve pe preotul catolic Ladislau Thabiasi etc. (Hurm. II p. 2, pag. 262).

Notă. Și numai mărturisirea lui Ladislau Thabiasi făcută în petiția sa proprie, îl arată că, ca poruncitor la crimă, e de vină, că dacă nu s'ar fi simțit vinovat, nu ar fi avut dureri din lăuntru și nu ar fi cerut absolvare. Dar și papa s'a ținut de vinovat, pentrucă Thabiasi

dela papa a cerut absolvare, dar papa nu i-a amestecat conștiința în cauza aceasta, ci a imputernicit pe episcopul din Moldova ca să-l absolveze etc.

19. Inchisitorul Nicolae Ignaciu din Cașovia.

La 1483 papa Sixtus IV. trimite pe Nicolae de Ignaciu din Cașovia, călugăr din ordinul predicatorilor și profesor de teologie, ca inquisitor în contra ereticilor și șismaticilor din Ungaria, pentrucă erezia se estinde tot mai tare. Papa zice către Nicolae de Ignaciu: „Zelul religioșii, știința literelor, integritatea vieții și conștiința credinței și alte merite laudabile de probitate și virtute. Cu astfel de testimoniu ești recomandat și-ți încredințăm toate afacerile, prin cari dorim ca credința ortodoxă (adeacă credința catolică) să se ridice, iară eresul și stărpirea erorilor — după dorința inimii noastre să peară. Când dară prin regatul Ungariei, în care spre durerea noastră multe erori și erezii viează pe sub ascuns, și precum se aude nelnceta' puiează și cresc cu numărul, și acum nu există aco'o (în Ungaria) nici un inquisitor a răutății eretice, dar te trim tem pe tine, pentrucă Noi dorim, ca astfel de erori și erezi de tot să se stărpească și ca lumina credinței numite mai sus (catolică) în părțile aceste tot mai tare să strălucească etc. și te imputernicim pe tine, ca în contra fiecărui și a tuturor ereticilor și șismaticilor din părțile acele să procedezi și să investigezi și pe acestia să-i prinzi, să-i încarcerezi și să-i pedepsești. Și toate altele ce se țin de oficiul de inquisitor după drepturi căpătate și obiceiuri, îți dăm tie libertatea să faci, să exercezi, să executezi, să poruncești, cu autoritatea apostolică după tenoarea decretului presinte. Tu să

predici cuvântul lui Dzeu în regatul și în universul domniei numitului rege, în contra ereticilor, șismaticilor și a turci or perfizi“. (Hurm. II. p. 2, pag. 277).

Mai sus pe papa Sixtus IV. îl laudasem pentru umanitatea și blândeța sa, — dar pe tot omul numai după moarte să-l lauzi, dacă a lăsat ceva — de laudă.

La 1490 Frater Franciscan Grigorie de Silysio, profesorul călugărilor minoriți din Transilvania primește în ordinul sfântului Francisc pe nobilul român Ioan de Mutnik și pe soția sa Dorotea din comitatul Caraș în Banat, și anume în semn de recompensă pentru diferitele acte de caritate ce ei le-au făcut acestui ordin. (Hurm. II. p. 2, p. 317). Mai este un cas asemenea, cu Macskasy. Cine a mai văzut femei în ordinul Franciscanilor?

La 1496 papa Alexandru VI. trimite lui Constantin, regelui din Georgia, o copie de pe bulla papei Eugeniu IV., dată în conciliul din Florența, prin care se face cunoscut tuturor creștinilor, că în Florența Latini și Grecii s'au unit în privința principiului despre purcederea spiritului sfânt, și că pontificele roman este primatul întregii biserici creștine (adeacă și al acelei răsăritene ortodoxe) următorul apostolului Petru și vicarul lui Isus Cristos pe pământ, și că al doilea după pontificele roman e patriarhul din Constantinopol. (Hurm. II. p. 2, pag. 370). La orientali e și „întru duhul sfânt cel ce dela Tatăl purcede“; la apuseni cel ce „dela Tatăl și dela Fiul purcede“. Dar firește, că orientalii neagă, că la Florența s'a făcut împăcaciune.

(Va urma.)

„Non multa, sed multum“. Inșă la religiune cu atât mai mult trebuie observat acest adevăr.

Nimic fără a pricepe de ajuns! Nimic fără înțeles, ci toate spre nobilitarea inimii, spre dezvoltarea simțului religios și îndemnarea la virtute, care singură aduce pe om în stare de a-și îndeplini bine toate funcțiunile ce i le impune pozițiunea sa socială.

Onorată conferență! Am arătat pe scurt, în liniamente generale, însemnătatea religiunii, scopul și calea cum ar fi a se propune mai cu efect în școala populară și prin aceasta înșăși țânta ei: creșterea poporului nostru în religiozitate și moralitate. Sper și doresc, ca desbaterile ce vor urma în conferența înșăși să fie cât mai înălțătoare și rezultatul cât se poate mai favorabil, demn de însemnătatea obiectului dela ordine: „Studiul religiunii“.

Cu aceasta salutându-vă cu un bine ști venit și mulțămindu-vă pentru prezențarea aproape în număr complet a preoțimii și învățătorimii din tract, conferența învățătoarească pe anul 1911 o decar de deschisă.

NOUTĂȚI.

Alegeri pentru congres. Deputați *mireni* pentru congresul național-bisericesc au fost aleși în arhidieceză următorii domni: **Cercul Sibiu:** *Farteniu Cosma*, director la banca „Albina“ în Sibiu. **Cercul Săliște:** *Dr. Nicolae Comșa*, medic în Săliște. **Cercul Sebeș:** *Ioan de Preda*, adv. în Sibiu. **Cercul Alba Iulia:** *Dr. George Proca*, șef secretar cons. în Sibiu. **Cercul Deva:** *Dr. A. Vlad*, advocat în Orăștie. **Cercul Hațeg:** *Dr. Nic. Vecerdea*, dir. la fil. „Albina“ în Brașov. **Cercul Ilia:** *Dr. Eugen Mejiann*, advocat în Brașov. **Cercul Geoagiu:** *Dr. Ioan Marghita*, advocat în Geoagiu-inferior. **Cercul Zarand:** *Dr. Ioan Popp*, adv. în Brad. **Cercul Câmpeni:** *Dr. Vasile Preda*, advocat în Sibiu. **Cercul Turda:** *Dr. Valeriu Moldovan*, advocat în Turda. **Cercul Cluj:** *Vasilie Almășan*, advocat în Cluj. **Cercul Solnoc:** *Dr. Gavril Buzura*, adv. în Lăpușlung. **Cercul Bistrița:** *Dr. Vasiliu Pahone*, adv. în Bistrița. **Cercul Târnava:** *Octavian Goga*, secretarul lit. al Asociațiunii, Sibiu. **Cercul Sibiușoara:** *Virgil Onișiu*, dir. gimn. în Brașov. **Triscaune:** *Dr. Iancu Mejiann*, proprietar în Zernești. **Brașov:** *Arseniu Vlaicu*, dir. școlii comerc. în Brașov. **Cercul Bran:** *Ioan cav. de Fușcariu*, jude la curia reg. în penz. în Bran. **Cercul Făgăraș:** *Dr. Ioan Senchea*, adv. în Făgăraș.

Despărțământ nou. În 26 Noembrie n. Duminecă la ora unu d. e. se ține în Beolan adunarea constituantă a noului despărțământ al „Asociațiunii“, înființat din comunele aparținătoare cercului administrativ Beolan și din unele din comunele aparținătoare cercului Chiochiș. Deleat al comitetului central, încredințat cu înființarea noului despărțământ e domnul Dr. Livia Mioșă, advocat în Dej.

Biblioteca Academiei Române. În Octombrie 1911 au ceretat biblioteca Academiei Române 761 de cititori, cari au consultat 1888 volume; la 216 cititori au fost comunicate 820 manuscrise, 734 documente și 18 cărți vechi. Colecțiunile bibliotecii au sporit în Octombrie cu 511 volume și cu numeroase alte tipărituri.

Contele Tisza în România. Ziarele din capitala română au publicat știri, că în zilele acestea contele Ștefan Tisza va ținea o serie de conferențe în București, rostite în limba franceză. Contele ar avea de scop să propage ideea unei sincere concilierii a românilor cu ungarii. — Ziarele din Budapesta se grăbesc să desmintească știri despre conferențele acestea.

Concert. Concertul „Reuniunii române de muzică din Sibiu“, anunțat pe Vineri în 11/24 l. e., din cauză independentă de reuniune, s'a amânat pe *Vineri în 1 Decembrie st. n.*

Promovare. Dl Dr. S. Albu, fiul domnului Ștefan Albu, director gimnazial în Brad, a fost promovat Sâmbătă în 18 Nov. de doctor în științele medicale la universitatea din Budapesta.

Conferențele lui Richepin. Vestitul scriitor *Jean Richepin*, membru al Academiei franceze, a sosit la Budapesta, unde Sâmbătă și Duminecă a ținut două conferențe: una despre Napoleon și legendele sale, a două despre Cântecul cerșitorilor.

Propaganda Bunilor Tempieri. Pentru a răspândi cât mai mult obiceiul de abținere dela băuturile alcoolice, Bunii Tempieri vor ținea în luna aceasta câteva șezători populare în București. Intrarea la toate șezătorile este liberă.

Accident Ioan Mușiu. un bătrân francez din satul Ludoșul-mare, s'a nenorocit Sâmbătă seara pe la 6 ore în gara din Apoldul-inferior. Când bătrânul era să se dea jos din vagon, trenul s'a pus în mișcare, omul a căzut și roțile trenului i-au zdrobit picioarele. Nenorocitul a fost adus la spitalul din Sibiu, unde i s'a amputat un picior. Cercetarea pornită va dovedi, cine este vinovat pentru nenorocirea întâmplată.

Nenorocire. Din Oravița se știe, că între stațiunile Măidan și Lisava un tren de marfă s'a izbit de niște vagoane, în care se găseau mai mulți lucrători dela căile ferate. Muncitorii su observat prea târziu apropierea trenului și n'au mai putut scăpa de ciocnire. Doi înși, Iosif Brinzei și Pavel Preda, au fost omorâți; alți 18 muncitori au rămas greu răniți. O anchetă s'a trimis la fața locului.

Despăgubire însemnată. O persoană, care la o ciocnire de trenuri americane și-a pierdut brațele și un picior, a pornit proces de despăgubire împotriva unei societăți a căilor ferate. Judecătorii din America au adus o sentență vrednică de însemnată: a condamnat societatea să plătească nenorocitului suma frumoasă de patru sute șasezeci și cinci de mii de coroane.

Ceasornic de nisip. Cea mai nouă achiziție a parlamentului francez este ceasornicul de nisip pe tribuna oratorilor din cameră. S'a hotărât adevăr în ședința dela 15 l. e., ca durata unei cuvântări în desbaterea generală asupra bugetului să nu fie mai lungă de un sfert de oră. Oratorul n'are decât să privească la ceasornicul de nisip și va ști prețui valoarea minutelor. Înțierea pariziană s'ar putea introduce și în alte camere.

Apanaj Se anunță din Sofia, că secțiunea financiară a sobraniei s'a ocupat zilele acestea cu proiectul guvernului, care cere v. terea unui apanaj anual de 600.000 franci pe suma moștenitorului de tron Boris. Secțiunea financiară a respins proiectul, pentru motivul, că principelui moștenitor Boris, fiind minor, nu i se cuvine apanaj.

Telegrafie fără sârmă. La Vălenii-de-Mun'e, aproape de gară, a fost instalat un post de telegrafie fără sârmă. S'au făcut mai multe încercări de comunicare cu alte posturi. Telegramme s'au trimis la Constanța și la Sinaia, de unde s'au primit răspunsuri. Astfel experiențele au succes deplin.

Asigurare de vite. Pentru a se feri de păgube, proprietarii suedezi de vite au hotărât să asigureze toate vitele lor. La 46 de societăți proprietarii plătesc 5 milioane pe an, pentru vite în preț de 300 de milioane coroane.

Benzina. Teo lor Igrițan, servitorul tinăr al unui medic din Bistrița, într'una din zile când își curăța hainele cu benzină, din nebagare de samă s'a apropiat de cuptorul ferbinte, hainele au luat foc și tinărul s'a ales cu rane atât de grave, încât după suferințe de două zile a murit.

Record în cântatul la pian. Un pianist cu numele A. Bennet în South Bethlehem a cântat la pian fără întrerupere 27 de ore și 46 minute. Era vorba de un rămasăg, pe care artistul l-a și câștigat. Indată ce a încetat de a mai juca la pian, Bennet a căzut fără simțire la pământ.

Carne de gazelă. În piața Parisului oamenii fac probe foarte originale pentru a se ajuta în vremea de estăzi a scumpirii trairului. Un comerciant adusese înainte cu doi ani carne ieftină de cămilă; însă marfa nu s'a prea căutat. Acum un alt comerciant a început a face neguțorie cu carne de gazelă, și vinde chilogramul cu un franc și jumătate. Sprintenele gazele sunt impușcate de locuitorii din nordul Africei, iar un măcelar din Tunis le furnizează comerciantului parisian. Carnea de gazelă este foarte gustoasă și cu mult mai ieftină, decât alt soi de carne.

† **Dr. Vályi János**, episcopul greco-catolic al Eperjului a decedat Duminecă, în etate de 74 ani, în urma unei pneumonii. Cu câteva zile mai înainte fusese în Budapesta, unde a participat la conferențele episcopatului catolic, iar la întoarcere acasă a răcit pe drum și și-a atras boala, care în două zile i-a curmat fiul vieții. Va fi înmormântat mâine, Joi.

Pedeapsă aspră Tribunalul din Reims a osândit la muncă silnică de 20 de ani pe caporalul Deschamps; de oarece numitul soldat a furat o mitralieșă și a vândut-o Germaniei.

Dela examen. Profesorul: — „Ce știi despre Bertold Schwarz?“ — Elevul: „Bertold Schwarz a inventat praful pentru stărpirea insectelor“.

Mort pe urma salvarsanului. Ziare din capitala aduc știri, că procurorul din Cluj Dr. Török a murit săptămâna treoută în împrejurări suspecte, și că moartea sa a fost provocată de o injecțiune cu serul Ehrlich. Numitul procuror, în urma salvarsanului, s'a bolnăvit de meningită (inflamațiunea membranelor care scoper creierii), și după câteva zile a încetat din viață. Disecțiunea constatată învenare prin salvarsan. Se zice în Cluj, că acesta este al patrulea caz, în care injecțiunea Ehrlich s'a terminat cu moarte.

Mulțămită. În numele comitetului parohial din Mogos-Mământigani tr. Lupșa, aduc și pe această cale cele mai sincere mulțămiri următorilor contribuenți în folosul zdirii școlii noastre confessionale: Șiaume: 1, Buciumena, reuniune de păstare și anticipare în B. Poieni cu 25 cor. 2, Nicu Corfescu tenorist de operă 5 cor. 3, Ni o'ae Nestor canonic, Lugoș 5 cor. 4, Romul Coșoiu, Baia de Criș 11 cor. 5, mai mulți poporenii din Finteușul-mare 3,44 cor. 6, Augustin Hermann dela mai mulți 4,60 cor. 7, Onea Ștefan, Almașul-mare, 1,20 cor. 8, Nicolau Crișan prot. militar, Brașov 5 cor. Vas. Dan.

O nouă boală infecțioasă. Din orient vine știrea unei boale până acum necunoscută. În sudul Europei, în Italia și Grecia, s'au ivit cazuri de *friguri negre*, numite în orient *kala-azar*. Boala aceasta este originară din India, unde pusturește îngrozitor. Nici China nu este cruțată, de acolo a fost dusă în Arabia și Egipt, ear de aici a trecut în Europa. Boala se aseamănă cu malaria, este învoțită de friguri strașnice, de anemie și de umflarea splinei. Mortalitatea celor atinși de kala-azar este înspăimântătoare: 96 de procente. Pricinutatorul boalei este un animal microscopic, care după descoperitorul său poartă numele de Leithman. Preocup ciuma se răspândește și prin picăturile de stănițe, tot așa se crede, că frigurile negre se răspândeș prin m'ojosirea acestor parazite. Pentru combaterea boalei se folosește salvarsanul.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înțestrarea fetelor sărace cu prilejul unei conveniri familiare a membrilor cercului bisericesc al Reuniunii meseriașilor sibieni au dăruit: tenorul liric, dl Ionel Rădulescu 5 cor.; Candid Popa, dir. cor. 22 bani și soția sa Elisabeta 20 bani; Valer D. Poponea, cul. tip. 30 b.; Isidor Marcovici, cul. tip., soția sa Maria și copiii lor Ștefan și Eugenia 60 bani; I. Pinciv, cul. tip., soția sa Ana n. Macrea și copiii lor Elena, Mărioara, Eugen și Ioan 80 bani; Dem. Axente, cul. tip., soția sa Ana n. Banea, fiul lor Cornel, bunicul și bunica acestuia Toma și Ana Banea 1 cor.; Ștefan Vlad, pantofar, soția sa Varvara și fiul lor Aurel, practicant la „Albina“, 70 bani; I. Marou, cul. tip., soția sa Paraschiva n. Apolzan și fiica lor Aurisa Ciorgan, 1 cor.; I. Stanciu, zugrav de case, soția sa Ana n. Stanciu și fiul lor Victor, 60 bani; Ștefan Dacu, cul. tipog., soția sa Maria n. Imbăruș și copiii lor Valeria și Ioan, 80 bani; George Botezan, strugar, soția sa Paulina și fiii lor Ioan și Aurel, 1 cor.; Ilie Baciu, cul. tip., soția sa Frida și fiul lor Cornel, 1 cor.; Panfilie Crișan, sodal lăcătuș, soția sa Ana și copiii lor Cornelie, Ionel și Leontina, 1 cor.; George Trifan, cul. tip., soția sa Elena n. Grindean, 1 cor. și fiul lor Traian Săsarman, 20 bani; G. Săsarman, pantofar, soția sa Maria n. Grindean și copiii lor Victoria și Traian, 1 cor.; Nic. Ișan, pilar, soția sa Paraschiva și copiii lor Aurel, Ana, Ionel și Mărioara, 50 bani; G. Poponea, prezident al cercului, 5 fetori și 1 fetiță a lui, 1 cor. 20 bani; Liv. Brote, restaurator, soția sa Maria n. Morandini și fiica lor Teofane, 1 cor. și Vic. Tordășianu, prez., 10 bani, sau în total 19 cor. 20 bani.

Bioscopul Apollo, din piața Hermann are tot la două zile program nou, variat și interesant. Reprezentanții se dau la orele 6 și 8 seara, în zilele de lucru; iar în Dumineci și sărbători la 3 1/2, 6 și 8. În fiecare zi cântă la reprezentație muzica militară.

Rugare.

Subscrișii în numele comitetului parohial gr.-oriental din Murăș-Oșorheiu pe această cale rugăm pe onoratele oficii parohiale, instituite de credit și pe St. Domni privați, cărora li s'a trimis vreun apel pentru oferte benevole la zidirea bisericii gr.-or. din Murăș Oșorheiu (Marosvásárhely) a le retrimito, chiar și în cazul când nu s'ar fi colectat nimic, pentruca să se poată face darea de samă.

Murăș-Oșorheiu, la 5/18 Noembrie 1911.

Ștefan Russu Nicolau Vulcu
protopop.

Cărți și reviste.

Călindarul arhidiecezan pe anul 1912 a apărut în tipografia arhidiecezană din Sibiu, cu un cuprins bogat și variat. Pe lângă șematismul autentic al bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, se află în călindariul arhidiecezan: Evidența pentru oficiile parohiale, protopresbiterale, pentru clerici și învățători etc. Partea literară conține lucrări foarte interesante. Prețul unui exemplar 80 fil. Se poate procura dela Librăria arhidiecezană din Sibiu. Asupra conținutului acestui călindar vom reveni.

Teatru.

Estăzi, Mercuri, cu cooperarea artistului *Karl Streitmann* dela Viena, se dă opereta „*Zigeunerliebe*“, iar mâine frumoasa operetă „*Eine Nacht in Venedig*“, de *Johann Strauss*.

Din public.†)

Mulțămită publică.

Părintele G. Neagoviciu Negoșcu a dăruit 100 cor. în amintirea iubitei sale soții, reposedata Aurelia n. Coltofeanu, Irimie Negot și soția sa Ana Ola, a dăruit 100 cor. Văd Maria Zernescu în amintirea reposedatului său soț George M. Neagoviciu, a dăruit 100 cor. Văd. Ana Baciu în amintirea lui † Ioan Oiteanu, soțul său, 100 cor. Reveca Baciu măritată Balara, suma de 100 cor. și Vasile N. O a și soția Maria Negoț 100 cor. purând astfel baza fie care la câte un fond pe seama b. bisericii, și pentru care dar viu a exprimat în numele comunei bisericești sincere mulțămite: dorim ca bunul Dzeu celor vii să le lungiească firul vieții, iar pe răposai Dzeu să-i odhnească.

Iatursura Buzăului-Magyarbodza, 1911 luna lui Octombrie.

George Tohoreanu
epitop.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Publicare de licitațiune.

Comuna Ucea-inferioară dă în arândă casa de crâjmă comunală, prin licitație publică verbală și cu oferte scrise, care se va ținea în 26 Noembrie st. n. 1911, la 9 ore a. m. în cancelaria notarială. Arândarea se face pe 4 ani, începând din 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decembrie 1915.

(437) 1-2

Prețul strigărei este 800 coroane. La oferte are a se acuda în numărul 10% ca vadiu dela prețul strigărei.

Condițiunile mai deaproape se pot vedea în cancelaria notarială.

Ucea-inferioară, la 5 Noembrie 1911.

Primăria comunală.

Nr. 569/1911.

(431) 2-3

Concurs.

Devenind vacant postul de învățător la școala noastră confesională din **Ida mare** (Nagy Ida) în tractul Bistriței, prin aceasta se publică concurs cu termen de 20 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salar fundamental de 1000 cor. deplin asigurat; aduse cuincuenale după lege dela serviciul prestat la această școală; cortel corespunzător în natură; grădină și lemne de foc.

Reflecții la acest post își vor înainta cererile instruite cu documentele de lipsă până la termenul arătat subscrisului oficiu, putând a se prezenta și în parohie spre a cânta și face cunoștință poporului. Cel ales va fi îndatorat a instrui pe elevi și tinerimea adultă și în cântările bisericesti și ai conduce în Dumineci și sărbători în biserică.

Bistrița, (Bersztercze) 4/17 Noemvrie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Bistriței.

Gregoriu Pletosu
protopresb.

Nr. 619/1911.

(432) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. din **Șibot**, tractul Orăștiei, să deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental de cor. 1000 dela biserică 775 cor. restul de 225 cor. e cerut dela stat. Cuincuenalele se scotesc după 5 ani de serviciu la această școală.

2. Cuartir în natură și 2 stângii de lemne.

3. Un 1/4 jug. grădină în natură sau relut în bani.

Învățătorul ales e obligat să instrueze elevii și să cânte cu ei cântările sf. liturghii în biserică în Dumineci și sărbători.

Doritorii de a ocupa acest post să înainteze oficiului protopresbiterial rugărilor instruite cu documentele de lipsă conform regulamentului școlar și anume: Extras de botez, absolutor, diploma de învățător, ultimul testimoniu despre studiile pregătitoare, eventual și alte atestate de recomandăția și să se prezinte

în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, 1 Noemvrie 1911.

Vasile Domaș
protopresb.

Nr. 620/1911.

(435) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din **Tohanul nou** protopresbiteratul Branului se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Din fondul bisericii 100 cor. la mai mult comună bisericască nu se obligă; iar restul până la 1000 cor. se va cere dela stat.

Relut de cvartir și grădină 60 cor.

Adausele cuincuenale se vor scoti numai dela ocuparea definitivă a acestui post.

Concurenții au a și înainta cererile concursuale înzestrate cu documentele recerute în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial având a se prezenta în una din Dumineci sau sărbători în biserică spre a face cunoștință poporului.

Zernești, 12 Oct. 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. al tractului Bran în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Hamsea
protopresb.

Nr. 475/1911.

(428) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Cristești** (cl. III), conform ordinului P. Ven. Consistoriu arhid. de dto 18 Oct. a. c. Nr. 12131 Bis. se deschide nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest jurnal.

Venitele cu întregirea prescristă dela stat sunt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu, în termenul indicat, îndatorându-se concurenții a se prezenta pe lângă restricțiunile regulamentare în o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta și predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 24 Octomvrie 1911.

Of. protopresbiterial rom. gr.-ort. al tractului Alba-Iulia

Ioan Teculescu
protopresb.

VASILE BAN

Strada Ocnei 7 * SIBIIU * Strada Faurului 16

în casa sa proprie

„La cizma roșie“

cel mai mare

Depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii de ambele sexe.

Comandele din provincie se execută prompt și cu prețuri moderate, la caz că nu corespund se primesc îndărăt și se schimbă cu altele.

(221) 9-

Trimitem ghetete de probă și la locuință în orice timp.

Mult onoratului Public și preestimați Preoți!

Prin prezenta fac cunoscut, că **noutățile în Juvaeriale, Orologe, articoli de aur și argint**, — au sosit; și invit pe această cale la o vizitare a depozitului meu.

(434) 2-10

O privire a prețurilor mele din vitrine, va convinge pe oricine, că toate sunt foarte ieftin notate.

Cu toată stima:

Iuliu Erős

Depozit de fabrică în **Juvaeriale**, — **Orologe și mărfuri de aur și argint.**

Sibiu, Str. Csnădiei 3.

Deschis: Zilnic în zile de lucru dimineața dela 7 1/2 până seara la 7 1/2 oare.

A APARUT CALENDARUL JUBILAR AL POPORULUI ROMÂN

(BUDAPESTA, VII., ISTVÁN-UT 11)

pe anul vișect 1912. — Cuprinde pe 216 pagini, format octav mare: peste 100 de articole și articole literari, economici, beletristici, statistice, glume, caricaturi, între cari cea mai reușită: „Burdea re'ntors la vechea lui lefterie“

125 ilustrațiuni dintre cari 19 tipărite pe hârtie velină, reprezentând porturi naționale și vederi dela sărbătorile jubiliare din Blaj. Copertă admirabilă tipărită în trei culori. Desemnat de artistul Ary murnu din București.

Călăuz în Budapesta. Important pentru oricine (ziua audiențelor), oficiilor de stat, clinicilor, spitalelor, deputaților români, a funcționarilor români din ministere și a românilor din Budapesta în general. **Conspectul exact al tuturor advocaților români din Ungaria și o mulțime de alte lucruri de folos.**

Prețul 40 fileri. plus porto 10 fil. Comercianții și vânzătorii primesc 25% rabat.

Comenzile să se adreseze la **Administrația „Foi Poporului Român“,** Budapesta, VII., István-ut 11.

O vai!

La tusă, răgușală și mucărie ajută repede și sigur.

Trăiască!

„Pastilele de piept ale lui Egger“

au gust bun, și nu influențează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani

Deposit general și de expedare:

O să mă înnece această tusă rea!

Farmacia „Reichspalatin“
Budapesta, VI. Váci-körút 17

Pastilele de piept ale lui Egger m'au scăpat repede!

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummel, Carol Priessel, Au- (372) 8-26 gust Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhilger, Ludwig Binder, farmacia.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrare bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Csnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[101] 25-52

Telefon 172.

Banca culturală

instituit de credit și economii „LUMINA“ societate pe acții în Sibiu.

Centrala: Sibiu.
Filiale: Murașorheiu și Turda

Capital social cor. 600.000
Fond de rezervă 15.000
Depuneri 1.250.000

Acoardă împrumuturi:

pe cambii de prima bonitate și pe hipotecă cu 7%
pe cambii și obligații cu cavenți cu 8%

fără nici o proviziune.

Primește depuneri:

cu 4 1/2% cari se pot ridica fără anunț,
cu 5% cari rămân mai mult de 1/2 an la institut, și
cu 5 1/4% dela corporațiuni bisericesti și dela 10.000 cor. în sus.

Pentru depuneri plătește institutul darea.

Deponenții externi pot ridica depunerile prin poștă fără spese și pot face depunerile tot fără spese prin cecuri, cari la cerere le punem la dispoziție.

(416) 6-

Direcțiunea.

A spărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:**

Octavian Goga, **Insemnările unui trecător**, crâmpie (în sbuciumările dela noi. Prețul 3 cor. în România Lei 3-50, porto 30 fil.

N. Iorga, **Serbările dela Blaj**, Insemnătatea lor politică, culturală și literară, à 30 fil. porto 5 fil.

N. Iorga, **Un biruitor**, Radu Vodă Șerban, à 50 fil. porto 5 fil.

N. Iorga, **Tulburările bisericesti și politicianismul**. O cuvântare și articole. Prețul 75 fil., porto 5 fil.

Al. Ivan Constantinov, **Bai Ganciu** sau minunate povestiri despre un bulgar din zilele noastre. Traducere de St. G. Sergent. Prețul 60 fil., porto 10 fil.

Rudolf von Gottschall, **Trădătorul**, traducere din limba germană de Alexandru Franzescu. Prețul 30 fil., porto 5 fil.

Goethe, **Hermann și Dorotea** traduce în hexametri de Maria Baiulescu. Prețul 80 fil., porto 5 fil.